

Komplexní přístup v diagnostice lymfomů v praktických příkladech

Markéta Kalinová, Marcela Mrhalová, Lenka Krsková, Helena Jungbauerová, Alena Kalfusová, Petra Mandáková, Jarmila Čandová, Jan Soukup, Vít Campř, Roman Kodet

Lymfomová skupina, Ústav patologie a molekulární medicíny 2. LF UK a FN v Motole, Praha

SOUHRN

Diagnostika a správná klasifikace lymfomů vyžaduje komplexní laboratorní přístup. Základem je klasické histopatologické, morfologické a cytologické vyšetření, na které navazuje imunohistochemický průkaz exprese proteinů, vyšetření metodami fluorescenční *in situ* hybridizace, a analýza nukleových kyselin molekulárními metodami. Mnohdy je výhodné, když se základním vyšetřením probíhá zároveň nebo mu předchází vyšetření pomocí průtokové cytometrie. Důležitá je také komunikace s klinickými spolupracovníky – onkology, hematology, internisty a zobrazovacími specialisty. Na příkladu osmi kazuistických případů chceme dokumentovat účelnost komplexního laboratorního přístupu v diagnostice lymfomů. V některých případech by bez specializovaných vyšetření nebyla správná diagnostika možná, někdy mohou být naopak některé dílčí výsledky zavádějící. Proto je vhodné, aby všechny speciální laboratoře zaměřené na hematopatologickou diagnostiku byly součástí jednoho pracoviště, tedy ústavu či oddělení patologie, a bylo tak možné jednotlivá vyšetření jednoduše a účelně propojit. Tímto přístupem je možné dospět k přesné diagnóze ve většině případů a tak vyhovět nárokům kladeným na správné zařazení lymfomů pro následnou terapii nemocných.

Klíčová slova: lymfom – imunohistochemie – FISH – průtoková cytometrie – PCR – komplexní diagnostika

A complex diagnostic approach in lymphomas: practical aspect in short case reports

SUMMARY

Complex laboratory investigation is necessary for the diagnosis and relevant classification of lymphomas. The classical histopathological morphology and cytology investigation is essential, but further investigations such as immunohistochemistry and fluorescence *in situ* hybridization are necessary. It is also important to employ flow cytometry as a method of investigation running synchronously or preceding the histopathological approach. Last but not least, the investigation of nucleic acids in lymphoma by molecular approaches is necessary and has become an everyday practice. Communication between pathologists and clinical colleagues (oncologists, hematologists, internal medicine specialists and radiologists) is very important. We demonstrate the necessity of a complex diagnostic approach to lymphomas and an appropriate interpretation of all laboratory investigations giving examples of eight patients with various types of lymphomas. In some cases, it is impossible to properly diagnose a lymphoma without molecular investigation. Occasionally, the results of the molecular investigation may be misleading and/or may be inaccurately interpreted, leading to an incorrect conclusion. For that reason, it is very important to incorporate all specialized laboratories and their teams under one roof (preferably that of pathology departments), enabling tight and daily cooperation between the specialists. This is the way to reach a precise diagnosis in a majority of cases, as well as how to comply with clinical expectations of properly classified lymphomas for a targeted therapy of patients.

Keywords: lymphoma – immunohistochemistry – FISH – flow cytometry – PCR – complex diagnosis

Cesk Patol 2014; 50(3): 118-126

Diagnostika lymfomů se částečně vymyká z ostatních subspecializací v patologii. Původně malá skupina nádorů byla v průběhu několika desetiletí přesně charakterizována a zařazena v mezinárodně přijaté klasifikaci, a tím se v podstatě z několika rozpoznávaných onemocnění ještě v průběhu šedesátých let stala rozsáhlá skupina klinicko-patologických jednotek. Stále více se kromě běžných histopatologických metod zapojovala také specializovaná vyšetření, a diagnostika lymfomů není v dnešní době prakticky proveditelná bez široké palety vyšetření. Proto při každém bioptickém odběru lymfadenopatie je vhodné předpokládat, že by mohlo jít o lymfom, a přizpůsobit tomu zpracování materiálu.

✉ Adresa pro korespondenci:

Prof. MUDr. Roman Kodet, CSc.

Ústav patologie a molekulární medicíny

2. LF UK a FN v Motole, Praha

V Úvalu 84, 150 06 Praha 5 - Motol

email: roman.kodet@fnmotol.cz

Lymfomová skupina Ústavu patologie a molekulární medicíny 2. LF UK a FN v Motole Praha využívá při diagnostice lymfomů komplexní přístup, který zahrnuje klasické morfologické a cytologické vyšetření, metody imunohistochemické, vyšetření pomocí průtokové cytometrie, fluorescenční *in situ* hybridizace a molekulárních metod založených na analýze DNA, případně RNA. Za Lymfomovou skupinu chceme ukázat na zajímavé kazuistiky, které by bez komplexního přístupu bylo neskutčné, ne-li přímo nemožné, správně zařadit. Současně ukazujeme i případy, kde výsledky jednotlivých vyšetření navzájem nekorelovaly, a bylo obtížné dospět k jasnému závěru. Rádi bychom tak demonstrovali, že je vždy nutná uvážlivá interpretace výsledků vyšetření, prodiskutování jednotlivých náleží na společných seminářích a že diagnostický výstup je nutné skládat jako „mozaiku výsledků laboratorních vyšetření“. Je tedy výhodné, pokud jsou jednotlivá specializovaná vyšetření prováděna přímo na pracovištích patologie, tak, jak je tomu na našem pracovišti.

Informace o doporučeném postupu při odběru a zpracování materiálu pro diagnostiku lymfomů jsou podrobně popsány v Diagnostických a léčebných postupech u nemocných s maligní